

ÜDVÖSSÉGES
EMLÉKEZTÉS

A

HÁZASULÓKHOZ,

ÉS

HÜTVÖS-TÁRSAKHOZ.

PESTEN,

Trattner János Tamás' betűivel 1817.

Hallyátok Fiaim az atyátok' oktatását és figyelmezzetek, hogy okosságot tudgyatok. Jo ajándékot adok néktek, törvényemet el ne hadgyátok. Példa B. 4.

(R
2)

Krisztusban kedves Atyámfiai!

„Halgasd fiam, az Atyád oktatását, — hajtsd meg szívedet az okosság' ismételre.” A' szent Léleknek im' ez' szavaival intlek, és kérlek benneteket én is, édes Atyámfiai! forgassátok szorgalmassan e' kis oktató könyvetskét; nyissátok - meg füleiteket az igasságnak szózatjára, és engedjete az okosság' vezérlésének.

Ti hozzátok vagyon ez az oktatás intézve, ti néktek ajándékul szánva, kik, vagy házasságra lépni készültök, vagy már házasságban éltek.

Néktek, kik házasságra lépni szándékoztok, tudnotok kell, hogy a' Házasság: két, különböző nembéli szabad személyeknek egybe kelése; szentség - is egyszersmind, mellyben azok, kik öszve házasodnak, az Egyházi szolgának áldásával, az Istentől malasztot nyernek, hogy Istenesen élhessenek, és magzatjaikat az Isten' tetszése szerint nevelhessék.

Hogy ezen házasságnak szerentsés legyen kezdete, szükséges arra mindenek fellett, hogy alázatos forró könyörgések által kiki kérdezze-meg az Ur Istent, ha őtet a' házás életre választotta e' vagy sem; mondván leg inkább a' sz: áldozat' idején sz: Pállal: Uram! *mit akarsz hogy tselekedjem?* Hogy ha veszi észbe valaki magát a' házás életre hivatotttnak lenni, az a' házás társnak választása előtt ismét a' buzgó imádság által folyamodjon Istenhez mondván Abrahám' szolgájával: Uram Istenem! kérlek tégy irgalmasságot vélem! mutasd meg: kit választottál nékem: mert a' Te mondásodból tudom azt: hogy a' ház, és gazdagság a' szüléktül, az Urtul pedig egyedül vagyon az okos házasság társ. Azonkivül-is tudjuk, hogy még a' marha vevő-is azt tekinti, ha nints e benne, valami tetemes hiba? Ugy a' ki házasságot akar választani magának, annak arra nézni szükséges, ha nem Istentelen e'? ha nem szeles, nem garázda e'? ha nem részeges e'? ha nem parézló e'? nem oktalan e'? mert ha eféle hiba van benne, jobb azt magának nem választani, hogy sem magát a' választás után ezer unalom kereszt viselésre, és veszélyre vetni.

Kívántatik, hogy kiki jó Istenes végbül és szándékból lépjen a' házasságra, hogy a' házasságnak indító okai tisztességesek legyenek, egymint: költönös szeretet, hüség, segítség, az emberi nemnek szaporó-

dása, és a' rendetlen gyönyörködéseknek távoztatása: hogy bátran mondhassa az ifjabbik Tobiással: Uram! Te tudod, hogy nem bujaságnak okáért házasodom, hanem csak maradékinkhoz való szeretetből, kikben áldattassék a' Te neved örökön, öröké! mert a' kik ellenben úgy házasodnak, hogy az Istent elméjeből ki-rekeszszék, és az ő fajtalanságokat úgy kövessék, mint a' ló, és öszvér, kiknek nints értelmek, azokon hatalma vagyon az ördögnek. Tob: 6: ¶ 17.

Négy féle pedig az Istenes jó szándék: 1-ő Ha ki azért lép a' házasságra, hogy elkerülvén a' sok lelki veszedelmet, idvöztségét bizonyosabban meg nyerhesse: mivel sokan idvözülnek, a' kik ha nőtelenek maradtak volna, meg nem tartóztatván magokat a' paráznaságtól, azért örökre elvesztek volna. 2-ik szándék lehet az: hogy ha Istennek úgy tetszik, a' Házások keresztény módon magzatokat neveljenek, kik által a' keresztény hiveknek, és a' boldogulandó Szenteknek száma szaporodjon; az Isten' ditsősége terjedjen. 3-ik Hogy a' Házások mindenféle esetekben, nyomorultt változó ügyökben egymástól segítséget, vigasztalást vehessenek. 4-ik Hogy kiki tudhassa, kik lesznek holtá után örökös mindent javainak, mellyeket éjjeli, nappali sok fáradságával gyűjtött magának. — Bár kevesebben volnának, a' kiknek illy Istenes szándék tétel eszokban sem igen jut. Kérdezzük bár meg ezt, vagy amazt az ifjú Le-

ányzót: mi végből kívánnya a' Házasságot? Ha igazat akar mondani, azért, úgy mond, hogy az által nagyobb tiszteletre, a' világ előtt nagyobb betsületre emelkedessen. A' másik azt felell: ez az ő tzielja: hogy fel szabadulván szüleinek hatalma, fenyéteke alól, maga Aszszonya lehessen. A' harmadik így szoll: Azért van kedvem a' férjhez menésre, hogy pénzt, gazdagságot nyervén kényen kedven élhessem világot, 's Uramnak szép deli természetben gyönyörködhessenek.

Ismét melly sok vásott Iffjak vannak, kik ki-rekesztvén az Istent, és minden jó szándékot elméjeből, a' test', és vér' javallásából, egyedül a' testi gyönyörűség' kívánásából akarnak párosodni! Ezek juttasák eszekben, mint írta ama hét Férfiu, kikről szoll az Irás Tob. k. 6 r, a' 14-ik ű-ben mind ezek jó szándék nélkül, zabolátlan, testi kívánsághól házassodván, valamint egymás után rendre el-vették magoknak feleségül az Istenfélő Ráguelnek szüz Leányát Sárát; úgy mind a' heten egymásután hirtelen meg-holtak, és az első éjtzakán a' Sára oldala mellett Isten' büntetéséből a' pokolbéli ördögtül meg fojtattak. Ha pedig illy szörnyű büntetést érdemlettek ezek a' hét férfiak, tsudálhattjuk e, hogy sok házásoknak a' szépegyesség, szeretet, békességes lakás helyett, az unalom, gyűlölség, vissza-vonás, egyenetlenség, háboruság uralkodik szivökben?

Tudnotok kell, hogy a' törvényesen szerzett, és a' szokott rend szerént végbe ment házasság fel-bonthatatlan, valamint Jezus Krisztusnak az Anyaszentegyházzal való egygyesülése. Tsak a' halál oldja fel a' házas feleket a' költsönös köteleességtől.

A' házasság Isten' rendelése. Mert midőn az Isten Adámot alkotta, így szollott: teremtsünk néki hozzá hasonló segítőt, - 's teremte az Isten Évát, és azonnal rendelé, hogy ketten legyenek egy testben; az az, hogy az ő párosodások el-válthatatlan legyen. Meg is áldotta őket az Ur Isten e képpen szollván: Nevekedjete, és sokasodjatek és töltséteke bé a' földet, és hajtsáteke azt birodalmatek alá, 's a' t.

Jezus Krisztus a' mi mennyei Tanítónk a' házasságról parantsolja, hogy a' mit az Isten' egybe - szerzett, azt az ember el ne válaszsza. Valaki pedig elválík feleségétől, paráználkodik, 's házasság törést követ el. El oszolhatatlan tehát a' házasság az Isten' rendelése szerént, míg a' halál választást nem téssen a' személlyek között; azért mondja Sz: Pál-is 1 Cor: 7. ű. 39: Az Aszszony állat köteles a' törvényhez a' mennyi ideig él a' férje, hogy ha pedig meg hal a' férje meg szabadult, és viszontag a' férfi is köteles a' feleségéhez a' meddig ez él. Addig pedig míg élnek tartoznak halálos véteke alatt egygyütt lakni, egygyemással egygyet érteni, egygyemást testiteliki nyavalyájokben segitteni, úgy hogy egy-

gyik a' másiktól tulajdon akaratyával csak egy ideig-is éppen el nem válhat, hanem mind végig, valamint az egy test két tagjainak, úgy egyben kell maradniok ama, szók szerint: Lesznek ketten egy testben. Gen: 2. ♯ 24. mellyről szól Krisztus is Matth: 19. ♯ 6. már nem kettő, hanem egy test; mert ez ilyen egyben lakás nélkül a' házasság' kötelességeinek semmiképpen meg nem felelhetnek, következendőkép- pen Istenessen nem élhetnek, idvössége- ket nem kereshetik.

A' Házasság lelki értelemben jelenti Jezus Krisztusnak az Anyaszentegyházzal való egyesülését. Tudniillik: a' Férj ábrázolja Jezus Krisztust, mint az Anyaszent- egyháznak völegényét, az Aszszony pedig az Anyaszentegyházat Jézus Krisztusnak Jegyessét.

Ebből következik, hogy a' Férj tartozik házas társát úgy szeretni, mint Krisztus szereti az Anyaszentegyházat. Az Aszszony pedig tartozik Férjét tisztelni, néki engedelmeskedni, miképpen az Anyaszentegy- ház Jezus Krisztushoz tisztelettel, és enge- delemmel vagyon.

Ti azért házasuló Felek! ha boldogul- ni akartok új szövetkezésekben előre kér- dezzétek meg magatokat: Vallyon fogunk e mi egymással állandó hűségben, költsö- nös szeretetben élni? el-érhetjük-e a' Sz. házasságnak izélját? bé tölthetjük-e annak kötelességeit? el veselhetjük-e terheit? le-

szünk-e egymásnak, tellyes életünknek in- ségei, nyaválái közt, segítségére? fel tud- juk e' nővelni gyermekeinket az Istennek szent tetszése szerint?

Tehát ne hirtelenkedjete magatok' meg határozásával. De ne is rettenjete meg a' táplálásnak következhető fogyatko- zásától, vagy a' jövődő nyomoruságok- nak képétől; mert a' ki az égi madarakat táplálja, ti rólatok sem feledkezik meg, csak jámborok legyetek, és Istenes életet vi- seljete.

Kérdezzétek meg szivetek' érzését: ta- pasztaltok-e egymáshoz igaz hajlandosá- got? mert a' hol ez nints, kevés ott a' re- ménység a' jó házassághoz.

Még is mondom, ne hirtelenkedjete a' szerentsés Házasságra; szükségés az elő- re való józan elmélkedés, és tanátskozás: mert valamint más egyéb fontos dolga- inknak, úgy e' házas életnek-is elejét, utol- lyát, jóvait, terheit, 's minden környül állásait meg kell fontolni minek előttereá adja valaki magát, hogy végtére de már későn meg ne bánnya tselekedetét. Azért Férjhez menő Leány személly! gondold meg, hogy el veszed szabadságodat mint a' madár, és az Isten' büntetéséből a' Fér- finek hatalmában lészel, és ő uralkodik raj- tad Gen: 3. v 16; elveszed szüz koszorodat. Ha magtalan lészel, férjedtül talán ezer bo- szuságot szenvedsz; ha szülő anya lészel, a' szülés' fájdalmin, és életednek veszedel-

min kívül számtalan leszen a' te gyermekeid iránt valo aggságod, temérdek leszen a' rosz tselédektül reád háromlott boszúságod, nem kevés, a' mit a' galiba férfi okoz néked, szomoruságod. Te pedig férfi! előre fontold meg, melly szerentsétlen ember lehet, ha olyan társra találsz akadni, kinek tetemes nagy hibái, gonosz erköltsei tsak azután jönnek világosságra. Azért azon legyetek, hogy egymást előre jól ki-ismérjétek.

Vigyázzatok, hogy meg ne vakitson benneteket a' szépség, fiatalság, pénz, jószág, vagy egyébb gazdagság. Ezek mind hamar által kelő és szaporán enyésző dolgok. Inkább tekéntsétek a' jámborságra, takarékoszágra, értelmességre, szorgalmatosságra, egészségre, a' két szivnek eggyezésére; mennyire lehet, tekéntsétek arra is, ha nintsen e' közöttetek szembe tűnő nagy különbség mind időtökre, mind vagyonnaitokra, mind nemzetségekre, származástokra nézve: mert ez illyen egyenetlenség melly boldogtalan életet szokott okozni, elég siralmas példák taníttják.

A' menyaszszony ne szemtelen ékesgetéssel, maga tzifrázásával, fitogtatással, szabad, vásott, és tsapodár maga viseletével, hízkeléssel, ne tilalmas öszve ereszkedéssel, hanem szeméremmel, ártatlansággal, okos együgyűséggel kellesse magát a' völegénynél.

Ellenben a' völegény illendő betsületet mutasson a' Menyaszszony eránt. Hegyeséggel, szelid maga alkalmaztatásával igyekezzék azt részére győzni. Örizedjék, hogy betstelen tselekedetre ne vetemedjék.

Az egybe kelés előtt mind a' ketten kerüljétek a' gyanús barátkozást, és a' szabad társalkodást. Kérjétek szüleitektül jó tanátsot; de azon kívül fő képpen Istentül. A' szülők ugyan valamint a' házasságra gyermekeiket nem kintethetik, ugy attól else vonyhattyák; mind azonáltal a' melly gyermekek illy fontos dologban szüleik' tanátsa, hire nélkül avatkoznak, mivel igit őket nagyon megszomoríttják, fiui kötelességek ellen könnyen halállossen vétkezhetnek, és magokat nem tsak az Atyai és Anyai, hanem az Isteni áldásokra-is méltatlanokká teszik. Mindazonáltal ha érzitek, hogy egymáshoz idegenek vagytok, hajlandoságtok ellen kénszerítésből öszve ne keljétek. Mint hogy pedig minden testi lelki jó onnét fellürül az Istentül származik egyedül, hogy szerentsés légyen házasságtok, főképpen az Istenhez kell jó tanátsért folyamodnotok, attól kell a' buzgó ájtatos gyakor imádság által tudakozni, ha ezzel a' személlyel való egybe kelés idvösséges leend e, vagy kárhozatos? Eliezer Abrahámtul Mezopotámiába küldetvén, hogy Isááknak valamely jámbor szüzet keresne házas társul, elsöben-is az Istenhez folyamodott, hogy töle megvilágosíttatván

a' választásban ne hibázna : Ugy néktek-is, keresztény Házasulandók! fő kötelességtek, a' választás előtt Istennek fő képpen a' Sz: Mise alatt esedezni, a' Sz: Gyónás, áldozat által lelki ismérteket ki tisztítani, különös ájtatosság által az Isten' Annyának Máriának, és az ő szüz jegyessének Sz: Jozsefnek közben járását, oltalmát, segítségét meg érdemlenni.

Az alku-kötésben, mellyet a' házasság előtt tenni szokás, legyetek igaz, egyenes szívűek. Ne kívánja egyik a' másikat megtsalni. A' Moringnak megiratásához választatok betsületes józan embereket mint tanúkat; a' ki az írást fel teszi, jó lelkű ember legyen, ki fortélyos tsavargással a' jövőendő pörlekedéseknek magvát az írásban el ne rejtse, hanem mindent világosan, értelmessen ki tyejen.

Fiatal házasulók! ha szüleitek a' házasság kötésben házokat, jóságokat, mesterségeket néktek ajánlják, ti is a' mit ennek fejében nékik ígérték, jó lélek ismérettel ígérjétek; az az, úgy, hogy hiven megtartsátok, a' mit nékik fogadtok. Ha öregjeitek a' háznál meg maradnak, őket megbetsüljétek, 's erántok a' fiui szeretetet minden képpen meg bizonyítsátok, soha valamiben őket meg ne keserítsétek; mert írva vagyon: A' bölts fiu örvendeztetí az Attyát, a' bolond fiu pedig szomorúság az Annyának.

Ha pedig az Atyai házbul ki költöztök, köszönjétek meg mind azokat a' jó téteményeket, mellyeket kitsinységtektől fogva tőlök vettetek.

Készüllyetek el az öszve kelésre imádsággal, jó tselekedetekkel, penitentiával, járullyatok az oltári szentséghez. Sz: Pál Apostol-ként, a' házasság nagy szentség, és ugyan azért azt is valamint a' többi élő szentségeket tiszta lélek ismérettel szükséges fel vennetek, hogy használjon; mert a' ki vétekben lévén veszi fel, az szentségtörést követ el, újj halálos vétekbe esik, és így készakartva meggátolja azokat a' kegyelmeket, mellyeket ad a' Krisztus Jezus azoknak; kik ehez méltó készüllettel járulnak. Kötelességek ugyan az egybe kelőknek a' hiteltetés előtt meggyónni, 's megáldozni, de az Isten tudja, hogyan járnak el sokan e kötelességekben! Jobbára más gondokban föl az nap fejek, más féle aggságokba merülnek; a' miről főképpen kellene szorgalmatoskodni, úgy mint a' léleknek tisztulásáru, éppen az legkissebb, és utolsó dolgok. Ti házasulandók nem úgy, hanem a' Sz: Gyónás által bűneitekből ki-tisztulván, járullyatok a' szent hitre, és így meg tisztult lelki ismérettel ajánljátok magatokat az Istennek Atyai gondviselésébe.

Ne tegyetek a' menyegzőre szükségtelen költségeket, mert ha szegények vagytok, kárát valljátok; ha bővelkedtek, jobb

hogy szegényekre oszszátok, a' mit el szántatok, kik érettetek imádkozni fognak. Ha tisztességes vendégséget tartatok, szegény atyátokfiat abból ki ne rekeszszétek, és az ügyefogyottaknak - is adakozzatok.

A' menyegzős lakodalomban, és vigaszágban is a' tiszta lelki isméreret meg kell öríznetek, hogy a' melly napot Istennel idvösségesen kezdettétek, ördöggel kárhozatossan ne végezzétek, mint sokan gonoszul tselekesznek; kötelességtekben áll tehát az ételben, italban való mértékletesség, a' motskos botránkozató beszédek-től, az illetlen társalkodástul való megtartozkodás. Meg ne hevésétek magatokat a' mód nélkül való tántzal. Legyenek köztek, a' kik a' józanságra, erköltsi épségre vigyázzanak, és a' tsintalanságra hajló fiatal-ságot fenytékben tartásák. Tobiásrul, és Sáráarul maga a' Sz: Lélek mondá ezt a' ditséretet: hogy a' lakodalmas vigaszágban, és tántzban az Ur' félelmével mulatták magokat. Ime ezeknek az Istenfélő újj házásoknak példáját kövessétek, hogy ha a' ház-as életben boldogulni kívántok. Noë Patriárkának idejiben, a' mint Sz: Máté Ev: 24. v 38 bizonyíttya, a' viz özön előtt az emberek ételben, italban, házasulásban, és házasittásban töltötték idejeket mind a' napig, mellyen bé ment Noë a' bárkába. Ez most-is fő gondjok, és tselekedetek a' világ fiainak, kik az Istenről el felejtkeztek; sehullanak, sem kérdenek; se magokat jól

meg nem gondolják, sem Istenhez világo-sított kegyelemért nem fohászknak; Jó szándék és jó lelki isméret nélkül betstele-níttik a' házasság' szentségét; Ki tsudálhat-tya, hogy az ilyenek, terhét ugyan a' házas életnek igen-is felette érzik, de annak semmi édességét nem tapasztalják, melly nélkül a' házasság öröké való kin, gyötrel-em, és rabság? Ha tehát ti erre jutni nem akartok; hanem tsendes idvösséges nyugodalmat, sziveiteknek tellyes örömét, megelégedését ohajtyátok: előre való józan elmélkedéssel, tanátskozással, jó Istenes szándékkal, tiszta lélek ismérettel készítsétek magatokat a' házasságra, ugy a' testi lelki vigasztalásban, az Isten' áldásiban soha szükséget nem szenvedtek, Istennek ditsőségére, magatok', lelki idvösségére élitek világtokat.

Ház-as felek! ha már özve keltetek, juttassátok eszetekbe, hogy mire való legyen a' házasság. Az az új állapot, mellyre léptetek, szent, és tiszteletre méltó legyen elöttetek - kezdjétek azt jámborsággal, és Isteni félelemmel: mind a' ketten ájtatossak legyetek; mert a' mint itéli Százezius Sz: Ferentz: Az ájtatosság nélkül való Feleség erőtlen és állhatatlan, és minden esetre hajlandó; a' Férfi pedig ájtatosság nélkül vad, komor, goromba, és türhetetlen.

Boldogok valóban az Istenfélő Házások, mert mind a' házasság' terhét könnyebben viselik, mind az Istennek bővebb áldását veszik az égből.

Újítsátok meg azt a' fogadást, mellyet az Oltárnál egymásnak tettetek, hogy hol-
tig hivek, 's egygetértök maradtok.

Azon legyetek, hogy egymásnak természetét jól kitanuljátok; mert ettől függ a' ti jövődő boldogságtok.

Ha egymásban hibát vesztek észre, gondoljátok meg, hogy egy ember sints fogatkozás nélkül, 's hogy széles e földön nints két olly ember, a' ki mindenkor, és mindenben egy akaraton járna.

Azért iparkodjatok egymást hol egykor, hol máskor valamelly kedvező alkalmatossággal, helyes okoknak előadásával, 's kegyes beszélgetéssel jó utra téríteni.

Ha öszve zördülnötök történik: siessetek egymást meg engesztelni. Kerüljétek az idegenséget, és a' hosszas haragnak mindjárt elejét vegyétek.

Örizkedjétek, hogy mind a' ketten egyszerre haragra ne pattanjatok; mert ha két terhes felhő öszve tsapódik, menydörgés, és villámlás következik.

Ha még is megesik, hogy közöttetek izetlenkedések támadnak, legalább fontos ok nélkül ne fussatok mindjárt szüleitekhez, vagy Rokonitokhoz panaszolkodni; mert ebből már sok háboruságok keletkeztek, haszna ellenben ritkán volt.

Ha

Ha valamelly hibának, vagy gyarlóságnak nyomába akadtok, mellyet a' házasság előtt vagy egyik, vagy másik elkövetett volna, ne vessétek egymásnak szemére; mert evvel a' hibát meg nem orvosoljátok. Jobb tehát azt el feledni, mint éles szavakkal, szeges fejtegetésekkel a' hamuban pislogó tüzet fel - börzögetni.

Egyik a' másik előtt ne tartson titkot; mert ebből bizodalmatlanság származik.

Ne halgassatok a' hir-hordókra, és bujtogatókra. A' házassági gyanakodást, a' társ féltést rekeszszétek ki szivetekből; mert ez meg keseríti napjaitokat. Tartsátok meg, a' mit javall Sz: Hieronymus mondván (L. 1. contra Jovin.) Mit használ te néked a' feleséged féltése, és az iránt való nagy szorgalmatosságod? mert ha ő betstelen feslett életű, alig őrizheted meg, hogy ki ne rugjon a' hámból; ha pedig jámbor Istenfélő, nem szükséges ötet félteni, és őrizni.

Egymáshoz mindenkor tisztességgel viseltessetek, 's még a' szerelemben-is tartózkodók legyetek; mert a' házas feleknek boldogságok nagy részént ezen fordul meg.

A' Férjnek ugyan jussa van, mint a' háznép' fejének, a' háznak ügyét, dolgát el rendelni, parantsolni; de jobban tselekszik, ha feleségének szavát-is meghal-
gatja, tanátsával él, ha kivált értelmes az aszszony, és olly dologrol vagyon kérdés, mellyhez néki különösen köze van, és annak segítségével kell a' munkát végbe vinni.

Fontos ügyben egyik a' másik'hire, és rá-állása nélkül semmit ne tegyen.

Az Aszszony tartozik ugyan férjének engedelmeskedni, mint Krisztusnak az Anyaszentegyház; de ezért a' Férj nints arra szabadítva, hogy feleségével úgy bánják mint rab-szolgálóval; hogy üsse, verje, rángassa, rugdalja 's a' t. Az Istennek amaz ígéből, mellyeket mond vala Adámról Gen. 2. § 18.: „Teremtsünk néki hozzá hasonló segítséget” nyilván ki tetszik, hogy köteles a' férfi az ő feleségét úgy tartani, mint magához hasonló segítő társát, nem pedig mint szegődött szolgálóját, vagy rabját; és azért köteles úgy bánni véle, hogy hasonló legyen hozzája felesége az ételben, a' ruházatban, és az alkalmas lakásban: mert mivel Sz. Pál szerint úgy tartozik szeretni Feleségét, mint tulajdon testét, azért a' mit magának enged, azt feleségétől-is meg ne tagadja. Hasonlóvá tartozik a' férfi tenni magához a' Feleségét a' betsületben. Ezt parantsolja Sz: Péter' levelében az Isten, a' ki azért formálta az Aszszonyt a' férfinak oldala tsontyából, nem pedig lába szárából; hogy azt magával jární engedje, egyenlő tiszteletben tartsa. Tartozik a' férfi azzal, hogy feleségét és annak jó hírét, nevét valamint önnön magát, úgy oltalmazza, védelmezze; egy szóval úgy tekéntsé, mint magához leg szorossabban kötött barátját. Nézze el benne az Aszszonyi gyarloságo-

kat. Ha történetből magzatokat nem nyerhetnek, nyugodjanak meg az Isten' rendelésén, és akarattján: egymásra ne veszenek, egymást ne szomorítsák, hanem szüntelen könyörgésekkel, alamisnálkodással igyekezzenek nyerni Istentől a' ki így számtalanokat sok esztendőök után megvigasztalt, u. m. Annát Samuella, Erzsébetet ker. Sz. Jánossal. Végre, ha így se nyerhetnek, el-hítessek magokkal, azért tagadja meg Isten, hogy nem válna magzatyok örömökre, Isten' ditsőségére: Jobb is magtalanok lenni, hogy sem gonosz magzattal a' lelki kárhozatot szaporítani.

A Férj szerettesse magát feleségével, okossága, és az észnek utján járó magatartása által, szóval: józan, és szelíd vélebánásával. Nyerje meg társának hajlandóságát: jussainak meg kívánásában való mérséklésével, hivségével, felöle való gondoskodásával, 's helyes kívánásainak teljesítésével. A' mikre szüksége vagyon, azokban ne láttasson véle fogyatkozást, hogy kéntelen ne legyen magát, és Urát adóságba verni, vagy egyetmást titkon el adogatni. Ne zárjon el előtte mindent, mintha szolgálója volna.

A' Férj őrizkedjék a' komorságtól, hirtelen mérgeződéstől, veszteséggel járó játékoktól, mértékletlen borivástól. Legyen gazdálkodó, takarékos. Lásson előre, és a' következhető szükségnek idejét vegye

számba. Legyen gondja gyermekeire 's a' t.

Ellenben az Aszszony tartozik segíteni férjét a' magzatok' nemzésében amaz Isteni ígék szerént: „nevelkedjétek, és sokasodjatok.” Innend mondja Sz: Pál is 1. Cor. 7. § 4. Az Aszszonynak nints az ő testén hatalma, hanem a' férfiúnak; azért a' kik orvos szerrel vagy meg gátollyák a' szaporodást, ugymint a' fogantatást, vagy azután a' szülést, szörnyű gyilkossággal vétkeznek: nem külömben a' kik azért nem járnak el hivatalokban, hogy terhekre ne legyen a' sok gyermekek' nevelése, éktelen bünt követnek el, nem bizván az Isteni gondviselésben, a' ki, kiket teremt, el is tudja tartani. Tartozik férjét segíteni az Aszszony a' gyermekek' testi, lelki jó nevelésében; mert valamint test szerént maga tejével táplállya magzatyait, úgy köteles őket lélek szerént is a' keresztény tudomány' tejével táplálni: mert a' melly gyermek maga akarattýára hagyatik, meg-szégyenitti az Annyát. És innét van a' gyermekek' gonoszsága.

Az Aszszony fogadjon szót Férjének mind azokban, a' miket tőle igazsággal meg kívánhat, és a' mik az okossággal és illendőséggel meg egyeznek. Kétséges dolgaiban kérjen tanácsot Lelki Pásztorátul.

Az Aszszony kedveltesse magát Férjével, hiv hozzá hajlás, tiszta, és szemérmes szeretet, nyugodalmas természet, tisztos-

séges nyájasság, és az öltözetben való tisztaság által. A' módos okosság, Férjének betsülése tegyék ötet előtte kellemetessé.

Az Aszszony Férjének he vességét nyájassággal, kegyes beszéddel enyhitse meg. Tanuljon tünni, szenvedni, halgatni.

Az Aszszony igazán segítője legyen Férjének a' gazdaság' terheinek viselése körül, és szoktassa magát mindenhez, a' mi evvel együtt jár: hogy midőn a' férfi a' mezőn, vagy uton keresi kenyerét, akkor az Aszszony a' házi dolgokban legyen foglalatos. Azért le irván Salamon Király a' tökéletes Aszszonyt, egyéb ditséreti között azt mondja felöle Prov: 31. Bizik ahöz férjének a' szíve. De vallyon mi okra való nézve? mert ugy mond, meg szemlélte a' háza ösvényit, és kenyeret hivalkodva nem ött. Légyen tehát takarékos, gazdálkodó, még a' leg kissebb aprolékokra is gondot tartson, 's magát nyalakodásra ne adja.

Ne untassa Férjét, hogy gyönyörködtetésének vizketegében kedvét töltsé, pompáskodásra válogatott ruhákat szerezzen, mellyek sorsához nem illenek, és értékéből ki nem kerülnek. Elégedjék meg maga állapotjával, és ne zaklassa az Urát hiu vágyásinak emlegetésével.

Hogy a' gyanuságnak, és féltésnek veszedelmeit bizonyosabban elkerülje, ne egy könnyen legyen az Aszszony Férje nél-

kül, kivált más Férfiaknak társaságában, mulató helyeken, vigadozásokban 's a' t.

Keresse kedvét ház körül való tsendes öröm töltésekben, nemét illető foglalatosságokban, 's egyebekben, a' mikkel idejét az erköltsnek, és tisztességnek sérelme nélkül hasznosan töltheti.

Főképben kerülje az ittosságot; mert ennél nints undokabb hiba az Aszszonyban, és nints nagyobb romlása a' házi gazdaságnak, mint a' részeges Aszszony.

A' jámbor házas társak együtt költik, a' mit együtt birnak, vagy szereztek. De az életnek inségeit és szenvedéseit-is megosztják egymással, a' szomorúságnak idején vigasztalják, és bátorítják egymást.

A' jámbor házas társak nem lobbantják egymásnak szemére, hogy ez többet, amaz kevesebbet hozott a' házhoz.

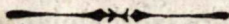
Keresztény házas társak ösztönözik egymást a' jámborságra, 's ha szegények is, de azon iparkodnak, hogy betsületes emberek legyenek. Imádkoznak, ájtatoskodnak, a' szent gyónás, és áldozáshoz gyakorta járulnak, más Istenes házas embereknek példáját teszik magok eleibe, és azt követik.

Végtére a' keresztény embereknek szükséges, hogy Krisztussal végezzék és fejezzék bé Házasságokat. Meg teszik ezt, ha betegségében, meg aggott korban, és egyéb inségében egyik a' másikat el nem hagyja, örömet támogatják egymást; se-

rények a' gondviselésben, és a' segítő módoknak bé szerzésében, mellyek a' fájdalomnak enyhülést szereznek, vagy a' felgyógyulást eszközlik: főképben pedig halálos ágyában meg mutatja házas társához való szeretetét, úgy hogy rólok méltán lehessen mondani, a' mit Sz: János Krisztusról írt vala Joan. 13. t. i. mind végig szerették egymást. Egyik a' másiknak boldog ki-mulását úgy szorgalmatoskodik, hogy menyben ismét egybe kerülhessenek, és az Istent együtt örökre ditsérhessék. Innet, idején bé kell jelenteni a' Lelki Atyának a' beteg társát, hogy méltó képpen elkészíttessen a' boldog halálra. Mindazáltal az egészséges társ, beteg társán képtelenül ne siránkozzon; hanem kérje inkább az Istent, hogy ha mind a' kettőjöknek idvösséges lészen, még tartsa meg életben, ha nem: tetszése szerént vegye magához. Utollyára a' megholttnak halálán az élő felette ne szomorkodjon; mért ha már menyben van lelke, azon inkább örülni kell; ha pokolban van, a' rendetlen szomorkodás sem a' holttnak, sem az élőnek nem használ; ha Purgatoriumban vagy on, akkor a' szomorúság helyett az élő pár lásson inkább az imádsághoz, az áldozatokhoz, az alamisnálkodáshoz, és ezekkel enyhíttse kinnyait, hogy a' szenvedő lélek, ne panaszkodhasson azon, hogy nints igaz szeretete az élő Házastársának ő hozzá, mivel ötet, a' midőn olly nagy kinok közt gyötrő-

dik, és magát nem segítheti, akkor hagyja segedelem nélkül az élő társa.

Én néktek, jámbor Házás felek! különösen Zakariásnak és Örzsébetnek példájokat teszem szemeitek eleibe, kikről az Irás említi: Mind ketten igazak valának Isten előtt, járván az Urnak minden parantsolatiban, és igazságban panasz nélkül.

Értsétek meg tovább, keresztény Házás társak! mit kelljen tselekednetek, ha szülékké lesztek.

Gyermekeiteket úgy tekintsétek, mint az Istentől nyertt legbetsesebb ajándékot. Azért adja ő ezeket néktek, hogy ti őket keresztényi jóságokban neveljétek.

Ha többek gyermekeitek, ne zúgolódjatok ezért, bár szegények legyetek-is. Az Isten Atya; ő ezeknek is gondjokat viseli. Nagy vétek volna a' gyermek nemzést akadályoztatni.

Az Anyának kötelessége, hogy még viselős állapotjában, a' méhében gyarapodó magzatjára gondja legyen.

Ez okból kerülje főképpen a' heves mérgelődést, veszekedést, patvarkodást, részegítő italokat, mély bánatot, minden tiltott heves kívánságot, nagyon fárasztó munkákat, nehéz terheknek emelését, és hordozást, sebes futást, izzasztó tántzot, s a' t.

Az okos Anya, midőn szüléshez közelit, értelmes, és a' Felsőségtől helybe hagyott Bábát hivat, vagy ha veszedelemben forogna, ahoz értő kitanult orvosnak segítségéhez folyamodik.

Az új szülöttet, a' hüléstől meg oltalmazva szent keresztségre viteti, és az Istennek atyai gondviselésébe ajánlja.

A' gyermekek' keresztelésénél arra különössen kell vigyázni, hogy hideg, vagy éppen fagyos vízzel le ne öntessenek; mert az Isten nem azért ad nekik életet, hogy azt az ember tudatlan buzgóságából azonnal el vegye.

Sok ezer gyermekek, alig hogy világot pillantottak, már a' holtak' lajstromába kelnek által: mivel őket a' fagyos víz megöli. De ha meg nem öli is, bizonyos, hogy ez a' hideg víznek a' gyenge testettségéhez járulása a' gyermeknek kész nyavalya.

Hogy ne is volna? — Az anyai méhnek melegéről jöven, a' még feszülő szálskák, s erőtlen inak, s erek, a' hidegnek hirtelen hozzá ütközésével öszve rándulnak, meg-zsugorodnak, a' vérnek mozgását meg rekesztik, s a' t.

Hogy sok gyermekeknek inaik öszve húzódnak, és így földön tsuszók, mászók maradnak, fő oka az, hogy a' bábák, vagy anyák az új szülött kisdedet meghűtik.

Erre való nézve, a' kereszt vizet okvetlenül meg kell langyítani; vagy még jobb

volna meleg helyen keresztelni; mint hogy keresztelés közben a' gyermekeket fel is kell bontogatni.

Az sem kevés veszedelmére vagy az új szülöttnek, hogy kemény télben egy két órányi járó földre viszik keresztelni, bé érvén avval, hogy egy kis vánkosba bé szorongatják; hol vagy lelket nem vehet, vagy ha néki a' lélekzésre nyílást hagynak, a' metsző kemény szél által 's ki járja őket.

Hogy ne érezné meg az a' kényes virág természetű, 's még éretlen testetske a' hidegnek keménységét, holott a' meg lett ember is a' leg jobb öltözetben bundában 's a' t. félig megmerevedik.

Ha tehát a' gyermekeket helyben meg nem lehet keresztelni, vagy kotsin vagy szánon jól elkészítve kell a' Plébánia Templomba vitetni, vagy pedig a' Plébános Urért alkalmatosságot küldeni; abban kétség sem lévén, hogy a' juhait szerető lelki Pásztor ezt a' fáradságot örömet meg teszi, tekintvén, hogy az ágyban fekvő beteg, és a' magával tehetetlen tsetsemös között nem sok különbség legyen.

Meg botosáthatatlan hiba az is, hogy a' Bábák, és Keresztkomák előbb, mint a' kisedet karra vennék, magokat jól le iszszak, hogy, mint ők mondják, a' hideget jobban meg gyözzék.

Lehet é annál nagyob' szemtelenség, mint részeg fejjel menni a' Templomba, részegen fogni olly munkához, melly leg-

nagyobb illendőséget, mértékletességet, és józanságot kíván?

Vagy ha attól félnek, hogy a' Plébános rajtok a' pálinka gőzt meg érzi, 's ezért artzajokat megpirítja: végelevén a' keresztelésnek, mikor a' szégyen vallástól már nem félnek, félre tsapnak az utból, és bé térnek a' kortsmába, 's áldomást hörpölgetnek.

Tapasztalt valóság, hogy némellyek két három órát is el töltenek az iddogálásban, a' gyermeknek siránkozással jelentett szenvedését és szótalan kérését semmiben sem hajtván.

Végre rá gondolják magokat, hogy hazafelé induljanak. De hogyan? tántorogva, botorkálva; esnek, kelnek, az ártatlan kisedet a' hóban meg meg mártják, és néha el is vesztik.

Ki ne borzadna, mikor hallja, hogy a' koma aszszony a' szülésnek fájdalmiban kinlódó 's magzatját epedve váró Anyának karjai közé az üres vánkost adta? Ebből ugyan el gondolták, a' mi történt; de mire az el vesztett gyermekért vissza futottak, már egy sereg varjú élődött rajta. — Mit érezhetett az Anya, mikor gyermekét, szemeit ki vájva, és holtan vitték haza? Ezt tsak azért emlegettem, hogy kinek kinek tanúságu, és örizkedésül szolgáljon. Most vissza térek az el került tárgyra.

Szülése után az első hetekben nem egy könnyen hagyja el a' szobát, és tsak akkor

megy gyermekeivel együtt a' bé avatásra, mikor már sem magát, sem kis ártatlanját veszedelemtől nem félti.

Az okos Anya nem fekteti tsötsemös gyermekét maga mellé az ágyba, ne hogy véletlen fordulásával agyon nyomja, vagy a' nehéz, és meleg ágyi ruhába keverve meg fojtsa: hanem minden kitelhetőkép-pen vigyáz annak életére, és egészségére.

Az Anyának kötelessége, hogy gyermekét maga szoptassa, ki vévén, ha nyalás volta a' szoptatást nem engedné.

Mig szoptat, a' mennyire lehet, jó, és egészséges eledelkkel táplálja magát, derült, 's vidám kedvü legyen.

Az okos Szülék idején himlőt oltatnak gyermetskéikbe, hogy ez által a' ragadó himlőnek veszedelmeitől meg oltalmazzák.

Szóval: a' jó Szülők gyermekeiknek mind ideig való, mind jövendő boldogságá-
gáruul aggódnak.

Tehát ti is, keresztény Hűtvös társak! gondoskodjatok gyermekeiteknek egészségéről; neveljétek őket testi, lelki épségben; vigyázzatok, hogy a' gyenge tagok' alkotása meg ne romoljon. Szoktassátok őket elevenségre, vidámságra, fogjátok őket idején, de kéméllve munkásságra.

Mig gyöngék, erőtlének, ne hagyjátok tellyességgel magokra, hogy egyedül segítség nélkül botorkálván magokban kárt ne tegyenek, vagy a' sok sirás miatt megromoljanak. Ha erősödnek, sem kell őket

vigyázás nélkül hagyni, hogy napotszaka egyedül futkozzanak, 's magokat veszedelembe ejtsék. Ha a' házon kívül dologra mentek, vigyétek őket magatokkal, hogy szemmel tarthassátok, ámbár alkalmatlanok legyenek is.

Engedjétek meg nékik, hogy magokat ártatlan gyermeki játékokkal mulassák. Kár volna az ártatlanul játszó gyermeknek természeti vidámságát el fojtani, 's ötet komorságra szoktatni.

Ételek jó, egészséges, és elegendő, Ruházatjok az időhöz, és sorshoz szabott legyen.

A' munkára ugyan idején szoríthatjátok őket, de úgy, hogy erejeket megkémélljétek. A' ki korán meg erőlteti gyermekét, nyomorult embert tesz belőle. A' szükséges álmát meg ne fogjátok tőle, mert a' gyarapodásban lévő test több álmát kíván, mint a' meg élemedett.

Ha Leánykátok még gyengék, ne tegyétek őket kisebb gyermekeiteknek hordozó dajkáivá; mert ez mind a' kettőnek ártalmas.

Leánykátokat ne szorongassátok össze úgy nevezett vállakkal; mert ezek a' növést gátolják, és a' testet helyes formájából ki veszik.

Ne engedjétek meg, hogy gyermekeiteket tselédek, vagy mások ijesztgessék; mert ez által félénkek, és rettegők lesznek.

Ez' okból fölötte ártalmas a' gyenge gyermekek előtt tátos, boszorkányos meséket beszélni, öldökléseket emlegetni; mert a' mesének leg borzasztóbb képe a' lány elmébe nyomódik, abban meg rögzik, úgy annyira, hogy gyakran álmából is fel rettentí.

Beteg gyermekeiteket ne hagyjátok gondviseletlen; ne hidjétek, hogy orvoslás nélkül is fel gyógyulnak. A' természet nem mindenkor segít maga magán. Hivassatok tehát néki orvost; vagy éljétek tapasztaltt hasznú házi szerekkel.

Ha gyermekeitek hálnak meg, enyhítétek szívetek' fájdalmát azzal, hogy' mindent meg tettetek, a' mit fel épülésekre fordítani tudtatok. Vessetek határt keserűségteknek; mert a' holtat bánattal fel nem támasztjátok. Mig Dávidnak kedves gyermeke betegen feküdt, addig bántódott miatta; de mikor meg halt, ki törülte könnyhullásait.

Keresztény Szülök! kiváltképpen gondotok legyen gyermekeiteknek lelki üdvösségére. Azért hívjátok az Istent gyakran segítségül, és kérjétek tanácsot lelki Atyátoktól.

Jókor fogjátok gyermekeitek' neveléséhez. Nem de a' mezei, és Szőlő munkának meg tartjátok a' maga idejét? és a' fát addig kötöztitek, hajtogatjátok, mig fiatal lévén, enged kezeiteknek?

Kezdzétek a' neveléshez, mihelyest a' gyermek szemetekből, intétekből, szavatokból észre tudja venni, hogy mit akartok. Ha pedig már benneteket meg ért, 's maga is tud beszélni, minden alkalmatossággal tanítsátok ötet, Sz. Pál Apostolnak intése szerint, mind azokra: valamik igazak, valamik szemérmesek, igazság szerint valók, valamik jó hírűek; szóval mindenekre, a' mik jók, és ditséretesek. Fil. 4.8.

Atyák, Anyák! a' nevelés körül egy akaratuk legyetek; mert bizonytalant rontani; nem építeni fogtok, ha egyitek ezt, másitok amazt akarja.

Jókor ismértessétek meg velek a' menynek Földnek Teremtőjét, az Istent; tanítsátok, hogy ötet mint Jóltévőt fiúi szeretettel szeressék; mint Igazat féljék. Muto-gassátok meg nekik a' tsillagos égnek magosságát, a' földnek térségét; és mondjátok, hogy az egész világon nints olly hely, hol az Isten nem vólna, 's hogy mind a' jó, mind a' gonosz tselekedeteket látja; hogy a' jót szereti, a' gonoszat gyűlöli; a' jót megjutalmazza, a' gonoszat meg bünteti.

Tanítsátok őket, hogy az igaz, és igazságtalanság közt tudjanak választást tenni, és mindenkor a' lélek ismértetnek javallása szerint tselekedjenek.

Tanítsátok őket jót tselekedni, és a' gonosztól távozni az Istennek szeretetéből. Adjátok magatok erre példát; mert a' Szülői példa leg hathatossabb ösztöne a' gyermeknek.

Ugy viseljétek tehát magatokat előttök, hogy soha töletek rosszszat ne lássanak; ne halljanak. Fogatkozástokat titkoljátok előttök. Ne biztassátok magatokat azzal, hogy még gyermekek, nem értenek hozzá; hidjétek el: megsalatkoztok; mert vannak füleik, szemek; elmések is, mindenre leselkednek; ott is hallanak látnak, a' hol ingyen sem vélitek, akkor is mikor úgy látszik: mintha alunnának.

Szorgalmatossan és folyvást járassátok Iskolába, valameddig annyit nem tanultak, a' mennyi nekik szükséges, vagy elegendő.

A' Tanítónak keze alul őket ki ne vegyétek; ellene nekik szarvat ne adjatok; panaszszokat ha meg halgatjátok is, de be ne vegyétek. Ha őket a' Tanító meg bünteti, pártjokat ne fogjátok; a' Tanítót a' gyermek előtt ne alázzátok, sőt ha mit a' gyermek ellene szólana, meg feddjétek. Szóval, a' Tanítónak tekintetét épen tartásátok. Ugy is elég keserű a' Tanítói hivatal.

Szerezetek tanuló gyermekeiteknek alkalmas könyveket, papiroost. Nem minden könyv egyféleképpen foganatos a' tanításra. Esztelen kívánság, hogy a' ki hol mi dib dáb könyvet visz Iskolába, az is annyira menyjen a' tanulásban, mint a' ki jó könyvel jár be; vagy hogy az irni tanuljon, a' kinek papirosa nints.

Járas-

Járassátok el őket Vasárnapokon a' keresztényi tanításra; úgy intézzétek, hogy ők ezt jó kedvvel tselekedjék. Lássátok utánok, ha oda mennek-e? ha nem szegik-e meg szavatokat?

Tanítsátok őket tisztán, halkal, örömmel imádkozni. Magatok imádkoztatok velek. Eggyüt járjanak veletek a' szent Egyházba; várjátok meg az Isteni szolgálatot végig ájtatosan, mint Jezus, Maria, és Jozsef tselekedtek,

Vasárnapokon, Innepeken, őszi, és téli estvéken olvastassatok velek valamely hasznos könyvből; hozzátok nekik elő az a' napi lelki oktatást; mondjátok belőle valami hasznos tanúságot, 's közbe közbe ajánlékozzátok meg őket.

Járuljátok velek gyakrabban a' szent gyónáshoz, és áldozáshoz a' Plébánia Templomban.

Keresztény Szülők! ha akarjátok, hogy a' ti nevelétek gyümölsős legyen, igyekezzetek gyermekeiteket jól ki tanulni.

Egyebek előtt tanuljátok ki szivek' hajlandóságát. Vizsgálódjátok utánok, úgy, hogy észre ne vegyék tzelzástokat. Kémléjétek meg őket egymás között, és másokkal való társalkodásokban, játék közben 's a' t. Kérdezzétek meg erántok Tanítóikat — a' Tselédeket.

Fogjátok őket szoros engedelem alá, és meg ne szenvedjétek benne az akaratosságot. Hadjátok őket sírni, szepegni in-

kább, mintsem hogy ti engedjétek nékik; ne féljétek, hogy agyon sirják magokat.

A' Fialtság többnyire makats, magát meg kötő, tettető, hazudozó; hamar kész a' porlekedésre, veszekedésre; börtzenkedő, irigy, kedvelője a' nyalánkságoknak, a' lopogatást hamar meg szokja, magával nem gondoló, a' tisztaságra nem sokat hajt, más kárának örül, árulkodó, a' mit lát, hall, hamar ki tsatsogja; a' szemérmetlen, és vétkes szavakat hamar fel kapja 's a' t. Mihelyt ezeket a' hibákat bennek meg tapasztaljátok, mint a' gazt tépjétek, és gyomláljátok.

Ugy szoktassátok őket, hogy mind egymáshoz, mind mások eránt magokat kedveltetők, nyájasok, 's a' szolgálatra készek legyenek. El ne tőrjétek, hogy a' tseléddel küszködjenek, gorombáskodjanak; valamint azt se, hogy valakit, akármelly alacsony sorsbéli legyen is az, meg-bántsanak.

Ugy formáljátok az ő szíveket, hogy szánakozók, könyörülők legyenek. Adakozzatok az ő kezeik által, 's éreztessétek velek a' jó tételnek édes örömeit.

Ne engedjétek meg, hogy a' tselédekkel, és vásott gyermekekkel társalkodjanak; mert az e' féle társaság el-rontja őket.

Heresztény Szülők! különös vigyázással legyetek gyermekeiteknek ártatlanságára.

Arra szoktassátok tehát őket, hogy önön magok előtt is szemérmesek legyenek. Meg ne engedjétek, hogy egymást e-

gészen, vagy félig meztelenül lássák. Reggel fel-kelttek után mindjárt fel-öltözzenek; estve, ha lehet, egyedül, és másoktól nem láttatva vetkezzenek le.

Férfi, és leány gyermekeket egy ágyba ne fektessetek, 's, ha lehet, egy szobába se. Leg jobb volna minden gyermeknek külön ágyban hálnia. Tanátsos az is (a' kitől ki telik) hogy a' fel-serdültek véletek egy szobában ne háljanak.

Meg ne engedjétek, hogy éjtszakának idején, híretek nélkül, kivált tsap házban, vagy más gyanús helyeken el-maradjanak. Az ő háló-helyek a' háznak zárán belől essek, hogy alvó szüleiket szokéssal meg ne tsalják. Jusson eszetekbe, hogy az Evangeliomi házi gazda az éjtszakán rajta jövő barátjának azt mondá: az ajtó bé záratott, és gyermekeim vélem vannak a' szobában. Luk. 11.

Ojjátok meg őket minden szemtelen dologtól, beszédétől, énektől, és tsábitó könyvektől, annyival gondosabban, mennél nagyobbak lesznek.

Heresztény Anyák! vegyétek ügyre kivált képpen Leány magzatitok' nevelését,

Tanítsátok őket mindenféle Aszszonyi munkára, gazdaságnak forgatására, és a' ház körül való intézeteknek értésére.

Vezéreljétek őket anyai oktatástokkal minden Aszszonyi erkölcsöknek követésére, különösen szemérmességre, tisztesség, tsendes magatartásra, szelídségre,

munkásságra, meg elégedésre, tisztaságra, és rend-szeretésre.

Meg ne engedjétek nekik a' hegykeséget, negédességet, pajkosságot, a' renden, és sorsán kívül hágó öltözködést, a' gyönyörködésre való vágyást, a' katzér mulatózások után való futkározást.

Ne egy könnyen ereszszétek őket tántzra, vigadó helyekre, legalább ne egyedül, vigyázat nélkül, kivált éjtszakának idején; mert ekkor halyaványodik meg az ártatlanság, és haza menet a' koporsóba tétetik.

Az okos Szülék nem szitokkal, átokkal, nem ütéssel, veréssel kezdik a' tanogatást, hanem elébb tsendesen, szeliden nyulnak a' dologhoz, szeretettel intik őket, elejbe rakják a' rossz maga viseletnek káros következtését; ha ez nem használ, következik a' dorgálás, fenyegetés. Ha ez sem foganatos, mint engedetleneket, és fejtörőket megbüntetik. Mert a' ki a' veszszőt kéméli, gyűlöli a' fiát: a' ki pedig szereti azt, szüntelen oktatja. P. B. 13.

A' kis gyermeknek büntetésére legjobb a' veszsző. A' nagyobbaknak lehet más büntetést szabni; p. o. böjtöltetni, vagy mulatságtól el-fogni, az az, kitkit a' maga kedvével, és indulatjával ellenkezőleg büntetni.

De ne büntessetek soha kényetektől, vagy hirtelen haragtokban, hanem adjatok okát a' büntetésnek, botsássatok elő-

re hozzá illő oktatást, fenyítsétek - meg a' vétkest, hagyjátok meg néki, hogy ezután örizkedjék. Jusson eszetekbe, melly kegyességgel szólította Maria Jézust: Fiam, mért tselekedtél így vélünk? ime én, és az Atyád bánkodva kerestünk téged.

Külömböztessétek - meg a' valóságos rosszalkodást, meg átalkodást, a' fiatal kornak gyarló botlásaitul, hirtelenkedésétül, gondolatlanságától, szelességétől. Vegyétek tekintetbe a' meg-vesztő példákat, a' tapasztalatlanságot. Vigyázzatok, vagy az értetlenségéből, s tudatlanságból származó hibákat úgy ne büntessétek, mint azokat, mellyek a' szivből erednek.

Soha annyira magatokat el ne felejtsetek, hogy vétkes gyermekeiteket földhöz verjétek, tapodjátok, kegyetlenül üssétek, vétsétek, hajánál, fülénél fogva rángassátok; mellyek általvagy eszeket meg tom-pithatjátok, vagy tagjaikban kárt okozhatok.

Gyermekeitek' büntetésében ne legyetek részre-hajlók. Különösen mostoha gyermekeitek eránt legyetek igazság tartók. Gondoljátok - meg, hogy azoknak szülők helyett valóban Szülők lettetek, nem tsak név szerént.

Ne tegyétek egyik gyermekteket a' másiknak elejbe; mert a' meg-vetett gyermek irigy, bánkodó leszsz, el - keseredik, és néki fásul. Juttassátok eszetekbe az Egyiptomi Jozsefnek esetét.

A' nagyobb gyermekekkel nem lehet úgy bánni, mint a' kicsinyekkel. Legyetek tehát idős gyermekeiteknek okos Tanátsói, nyomosan érett meg-állapodással szóljatok hozzájuk, ne annyira parantsoljatok, mint meg nyerjétek tőlök a' köteles tiszteletet, és gyermeki vonzódást. Neveljétek őket példátok által a' következőseknek ki mutatóásával, eszes kormányozással.

Soha valamit nekik ne parantsoljatok, a' mi jó nem volna, vagy igazságon nem épülne. Vétkes tselekedeteiteket ellenben soha jóvá ne hagyjátok. Legyen előttetek Hélinek, ama boldogtalan Atyának példája.

Jövendő állapotjokra nézve legyetek gyermekeiteknek bölts Tanáts adói, vezérei, segítői. De ne kényszerítsétek, vagy rá ne beszéljétek valamelly élet nemének választására, mesterségre, vagy kéz mivesiségre, mellyhez kedvek nints, 's mellyre nem alkalmasok.

Ne is kényszerítsétek őket, hogy kedvek, 's hajlandóságok ellen házasodjanak; holott ne tsupán a' pénzre, vagy más muló haszonra nézzetek, hanem mind azokat számba vegyétek, a' mikről e' dologra nézve fellebb már szó volt. Ha ezt nem tselekszitek, bizonyos átkot vontok fejetekre. Iparkodástokkal, gazdálkodással takarítsatok valamit félre gyermekeitek számára. De e' mellett fősvények, igazágtalanok ne le-

gyetek; mert a' közmondás szerént: a' hamisan szerzett érték nem száll az unokára.

Leg inkább azon legyetek, hogy töletek jó erköltsöt, betsületes hirt, nevet vegyenek örökül.

Ha gyermekeitek házatokból, vagy gondviseléstek alul kilépnek, adjatok nekik tanúságot, mint viseljék magokat jövendőben; miképpen az Öreg Tobiás tselekedett.

Igazgassátok korosabb gyermekeiteket, ha bár házatokból ki-költöztek-is, észszel tanátsal, ha szükség, és ha ki telik, értékkel-is.

Ha meg-éritek, hogy egyik vagy másik gyermeken a' ti Atyai intéseitek nem fogtak; ha a' lélekisméret nem vádol benneteket, vigasztaljátok magatokat azzal, hogy az ő romlásának okai nem vagytok.

Atyák, és Anyák! még egyszer szólítlak benneteket: El ne mulasztátok gyermekeiteket jól nevelni, hogy benne szívetek örvendjen, ne pedig hogy miattok bánatos sóhajtásokra fakadjatok. Mert mitsoda szégyen, gyalázat, kín, és lelki szomorúság gyötrene benneteket, ha gyermekeitek ti miáttatok mind itt, mind a' más világon örökké szerentsétlenek lennének! Rettenetesnek kellene a' ti ki-mulástoknak lennie, ha gonosz, istentelen gyermekeket hagynátok utánnatok! 'S ha egykor az Isten el jövend az eleveneket és holtakat

meg itélni, 's azon gyermekek' lelkeit, kiket maga képében reátok bizott, kezeitekből vissza kéri, hogyan állatok meg az ő színe előtt? Lehet-e annál rettentőbb, mint-hogy magok a' gyermekek az Istennek ítélő széke előtt saját Szüleiket vádolni, 's pokolra az örök tűznek kinjaira átkozni fogják? Ah! az Isten őrizzen benneteket.

Keresztény Hűtvösök! értsétek-meg azt-is, mivel tartoztok házatok' népének.

Ezekre nézve úgy tekéntsétek magatokat, mintha az ő Szüleik, vagy Gyámatyaik volnátok, ha kivált fiatalok, vagy árvák, vagy különben Szüleiktől megszise el-szakadtak. Vagy ha nem ilyenek, úgy bánjatok velek, mint emberséges házi gazdák, mint jó barátjaik.

A' tseléd-fogadásban arra nézzetek, hogy hivek, dolgosok, jámborok, és, a' mennyire lehet, ismértesek legyenek. Tudakoljátok-meg előbbeni Uraiktól, Asszonyaiktól, mint viselték ott magokat? vagy kérdezősködjétek erántok más hiteles emberek körül.

Ha előbbeni szolgátok, szolgálótok nem jóra való volt, lássatok utánna, hogy evvel az újonan be-szegődött tseléd öszve ne találkozzék; mert szokások az ilyeneknek tanátsot forralni, Urát Asszonyát

gyalázni, az új tselédnek eszét vesztetni, azt meg komorítani, le beszélleni.

A' be-szegődő tselédnek rakjátok világossan és értelmesen elejbe: mennyi, és miből álló léssen bére? 's ő ezért mitsoda szolgálatot tartozik tenni? minémüek lesznek kötelességei? Tegyétek fel előtte mindjárt azt is, mitől őrizkedjék házatoknál? mit nem engedtek-meg tselédjeiteknek?

A' mit tselédjeiteknek ígérték, alánlatok, azt tellyesítsétek hiven, igazán. Tartátok-meg lélek szerént, a' mire nekik magatokat köteleztétek. Tudjátok-meg, hogy a' meg-szolgált bérnek el-huzása égbe-kiáltó bűn. Ezen fellül legyen rá gondotok, hogy a' tartásban fogyatkozást ne lássanak; ne adattassatok nekik hitvány, egészségtelen eledelt.

Abban, a' mit tselédjeiteknek adni akartok, nem különben a' mit tőlök megvártok, a' dolognak ki-szabásában, értsetek egyget; ne úgy, hogy egyik egyget, másik mást parantsoljon. Mondjátok-meg nekik világosan, hogy mihez lássanak, mert a' könnyen-hagyás, szunnyadó engedés: felénnyi kérelem. Ha tetszésekre eresztjük, egyik a' másikra tolja a' dolgot, vagy az ejtett hibának okát.

Fogjátok tselédjeiteket serénységre, rendtartásra, tisztaságra, takarékoszágra, meg-élégedésre. Gyakran rakjátok elejbe, hogy henyélni annyi, mint lopni.

De dologgal se terheljétek-meg őket; ne szorongassátok, ne zaklassátok szüntelen, ha kivált erejekben fogyatkoztok, betegesek, vagy valamelly kárvallás miatt kedvetlenség.

Ha vélek együtt dolgoztok, ne igen ereszkedjétek vélek öszve, ne beszéljétek ki nékik házatoknak titkos tsinnyát; ne emlegessetek előttök olytant, a' mit utóbb veszedelmetekre fordíthatnak; ne tanáskozzatok velek úgy, mint valamelly közéről való Rokonokkal.

De még is keményen, büszkén, kegyetlenül, komoran ne bánjatok velek. Gondoljátok meg, hogy néktek-is van Atyátok menyben.

Nézzétek-el hibáikat, mellyeket nem tudva, nem szántsándékkal, hanem együségből, emberi fogyatkozásból követnek-el. Feddjétek-meg őket szelíden, atyai és keresztényi intést vegyítvén közbe. Ne átkozódjatok, ne szitkozódjatok, gyermekeiteknek, tselédjeiteknek se engedjétek meg, hogy ezt tselekedjék.

Ha több tselédjeitek vagynak, a' meg hasonlásokat, egymás ellen való agyarkodásokat távoztassátok.

Ha korhelyek, tsalárdok, lopogatók, hazugok, pörlekedők, káromkodók, ittosak, vagy magokat más istentelenségbe avatják: az ilyenekre hó ne hunnyátok szemeiteket: Ezekért keményen dorgáljátok, és fenyítsétek-meg őket. Ha így nem

boldogultok, adjatok ki rajtok, ha egyébbenként a' legalkalmasabbak volnának is; hogy általok gyermekeitek, és a' többi tselédjeitek el ne romoljanak; mert ki a' botránkoztató követ el nem háritja, oka a' botránkoztatásnak.

Még is, ok, és szükség nélkül ne egy könnyen változtassátok tselédjeiteket, mert e' miatt rosz hiretek támad.

Általában tselédjeiteknek jó erköltszere legyen gondotok.

Ne szolgáltatassatok nékik alkalmatosságot roszra. Ne engedjétek meg nékik, hogy olly helyekre, 's társaságokba járkáljanak, hol meg-vesztegettetnek.

Ne ereszszétek ki őket éjtszakának idején a' házon kívül. Vigadó mulatságokra, tsapszékekre, leg alább vigyázat nélkül, ne bortsassátok őket.

Férfi, és Aszszony, vagy leány tselédet egymáshoz közel lakni ne hagyjatok. Arra pedig éppen vigyázatotok, hogy egyiknek a' másik' háló szobájához közösülés ne legyen.

Éjtszaka gyakrabban, és ugyan véletlen kémkedjétek utánnok, ha mind otthon vannak-e? és ha szokott helyeken alusszának-e?

Lopjátok-meg beszélgetéseiket, énekeiket, társalkodásokat, és azt, hogy mi féle könyvet olvasgatnak? Meg ne szenvedjétek benne a' disztelen beszédet, katzér-

ságot, pajkosságot, vagy hogy másokat kissebbítsenek, rágalmazzanak.

Szoktassátok őket hivsége, egyenes-ségre, igaz mondásra, betsület szeretésre, fenytékre.

Ne szenvedjétek-meg, hogy a' dajkák gyermekeitek előtt idétlen meséket regel-jenek, hogy őket ijjegetéseikkel félénkek-ké tegyék.

Ne vegyétek őket fősvénységtek, vagy gondviseletlenségtek által arra, hogy tsal-janak, lopjanak. Mindenek fölött maga-tok ne adjatok nékik rosz példát.

Imádkozzatok velek, kivált étel fölött, 's mikor imádságra harangoznak. Tartsa-tok velek bizonyos ájtatosságot a' háznál; p. o. Vasárnapi, vagy böjti estvéken: ösz-tönözzétek őket az Isteni szolgálatra, lelki tanításokra; 's vigyázzatok utánuk, ha ezekben el-járnak - e ?

Ha tovább nálatok maradni nem akar-nak, hanem magok kezére szakadni kíván-koznak: adjatok nékik jó tanátsot, segí-tsétek őket, 's vegyétek számba, minémű szolgálatot tettek körültek. Gondoljátok meg, hogy egész szerentséjek rajtatok for-dulhat meg.

Ha a' ti szolgálatotokban meg nyava-lodnak, vagy meg vénhednek, legyetek hozzájuk irgalmasok, ki ne dobjátok őket házatokból, sőt inkább minden kitelhető segítségével, gyámolással ápolgassátok őket

az Evangéliomi századosnak példája sze-rént.

Egy szóval: ez a' százados legyen a' ti mutató tükrötök; mert a' mint az ő Jézus-sal való beszédjéből ki-lehet venni, nem tsak hogy az ő szolgájára gondot viselt, ha-nem egész háza körül minden tselédjei közt jó rendet tartott, őket szó fogadásra szorí-totta, tekintvén, hogy ő is ember. Ez valóban istenfélő, és kegyes érzésű férfiú volt.

A' házi néphez lehet némünémükép-pen a' napszamosokat, és más munkáso-kat-is számlálni, kiket az ember gazdasá-gának, vagy mesterségének segítségére, mozgatására fordítani szokott.

Ezekre nézve tartsátok-meg azokat, a' mik a' tselédekről mondatnak.

Tegyetek szert jó, igaz, serény mun-kásokra. Vigyázzatok, hogy ezek a' tselé-dekkel kártételre, lopásra a' levet öszve ne szűrjék.

Az igaz szorgalmatos munkásnak ad-játok-meg a' mivel tartoztok; bánjatok ve-lek illendőséggel; annak idején segítsétek őket.

Meg ne szenvedjétek, leg alább hely-ben ne hagyjátok, hogy másoknak házi dolgaikba akadjanak, azokat fitymálják, alázzák, felebarátjoknak betsületében gáz-olódjanak, mosdatlan beszédeket tegye-nek, és a' háztól híreket hordjanak-ki.

Munka közben takarékos tisztességes beszédeket folytassanak; nem-botránkoz-

tató, vagy istenes énekeket mondjanak, vagy halgassanak.

A' mint az alkalmatosság hozza, fejtegetsetek nékik hasznos tanúságokat, a' hibás vélekedéseket irtogassátok, vegyétek-ki eszekből, a' babonaságot, meg mutatván annak hijába-valóságát, kárait, veszedelmeit: szóval, ébreszszétek őket minden jóra; mert Sz. Pálnak szavaiként: ki az övéire, és főképpen háza népére gondot nem visel, az a' hitet meg tagadta, és a' hitetlennél alábbvaló.

Keresztény Hűtvös társak! értsétek-meg, minémű kötelességtek legyen Szüleitekhez, Ipaitekhoz, Napaitokhoz, Testvéreitekhez, Rokon-bátyáitokhoz, Nénéitekhez; mind a' vér-atyafiságnak tekintetéből, mind azért, mivel gyakran az ő jó voltak után éltek.

Legelsőben: a' vélek kötött egygyességet tartsátok-meg emberül, tiszta lélek ismeréttel. Ismérjétek-meg, mi, és mennyi jóval voltak eddig hozzátok, és most-is folyton vagynak. Viseltessetek erántok szivességgel, emberséggel, barátsággal. Ne adjatok okot nékik az ellenetek való panaszokra, fohászkodásokra. Ne siettessétek búbanat, keserüség által halálokat.

Ipaitek, Napaitok eránt különös szeretetet, tiszteletet mutassatok. Koros nyaválás voltokban, szükségben ápolygassá-

tok, segítsétek őket. Tűrjétek békével az ö gyengeségeiket, nyugtalanságokat. Bátorítsátok, vigasztaljátok őket. Emlékezzetek meg Jézusnak szavairól: a' melly mértékkel mérték, vissza mérettetik néktek.

Ha vannak szegény Atyátokfiai, ne szégyelljétek magatokat miáttok; meg ne utáljátok őket, sőt jó akarattal, nyájasággal viseltessetek hozzájuk. Látogassátok meg őket, és látogatásokat fogadjátok-el. Részesítsétek őket javaitokból, szerentsétekből.

Szomszédjaitokkal békével, egygyességben éljétek. Legyetek egymásnak jó akarrói, készek a' költsönös szolgálatra. A' tsűrű-pörlő, háborgó szomszédtság valóban bajos, és ártalmas.

Mikor velek öszve találkoztok, köszöntsétek őket, ereszkedjétek vélek barátságosan beszédbe, mutassatok hozzájuk emberséget; hagyjátok-meg házi népeteknek, hogy az is e' szerént tselekedjék.

Ha nékik valamiben nem szolgálhatok, kéréseket nem tellyesíthetitek, legalább sajnálkodásokat adjátok értésekre. Kivált ti Ferfiak vigyázzatok, hogy feleségeitek szomszéd-aszszonyaikkal ne patvarkodjanak.

Ha szomszédjaitok ellenetek háborodnak, holott büntelenek vagytok; ne adjátok vissza a' költsönt. Köszöntsétek őket,

ha el nem fogadják - is. Így a' ti ember-ségtek meg töri az ő nyakasságokat. Imád-kozzatok érettek; gondoljátok-meg, hogy nem tudják, mit tselekesznek.

Igyekeztek minden elő fordulható egyenetlenségeknek elejét venni. Ne okozatok szomszédjaitoknak, gyermekeitek, tselédjeitek, marhátok által valami kárt. Gyermekeiteket ne engedjétek gyakorta hozzájok járkálni. Ha marhájok, baromfiok hozzájok vetődik, mentül előbb állítsátok vissza.

Ha kerítés, sövény, árok miatt kétség támad, ne zivakodjatok, hanem intézzétek-el a' dolgot békével, barátságosan.

Ne halgassatok másoknak öszve vesztő sugdozásira, bujtogatásira, rágalmazási-ra, kik hizelkedésből jó akaratjokat szin-lik, azonban benneteket fel tüzelnek, há-boruságba gyűlölködésbe kevernek. Ha né-ha - közbe egymással öszve zörrentek, ne késsetek meg-békülni.

Ha a' szükség hirtelen segítséget ki-ván, sőt máskor-is jó szívvel, és kész aka-rattal segítsétek egymást; kiki a' másiknak hasznát magáéval közösnek állítván.

Ha (mitől az Isten őrizzen) gyulladás támad, vagy a' víz-áradások nagy kártétel-lel fenyegetődnek; úgy szinte betegségek-ben, és egyéb veszedelmekben, egymásnak öszve fogott erővel segítségül legyetek.

Ha szomszédjaitok szegények, ügye fogyottak, meg ne vessétek őket; sőt inkább adjatok

adjatok nékik hasznos tanátsot; vigasztal-játok őket.

Tisztességes mulatozásokból: millye-nek a' lakodalom, atyafiságos ebédek 's a' t, ki ne rekeszszétek őket.

Ha talán némellyek közülök botrán-koztató életet viselnének, ezeket intsétek-meg, oktassátok. Nem de, ha valakinek a' képe kormos, vagy sáros, meg mondjuk né-ki? Mért meg ne mondanánk tehát, ha raj-ta erköltsi motskot látunk?

De őrizzedjete, hogy ok, és szükség nélkül az ő házi ügyökbe-bajokba, dölga-ikba, magatokat ne ártsátok. Kiki söpröges-se a' maga udvarát, ott-is elég tisztogatni valót talál.

Értsétek meg végre, Keresztény Háza-sok! Előljáróitok eránt való tartozástokat.

Tudjátok, vannak fő, és alacsony; Pa-pi, és világi Előljárók. A' keresztényi Tör-vény parantsolja, hogy mind ezeknek enge-delmeskedjünk, őket tiszteljük, betsüljük.

Mivel tartozunk az Országló Fejedel-münk eránt? meg mondja Sz. Pál Apostol: Adjátok meg mindennek, a' mivel tartoz-tok; a' kinek adóval, adót; a' kinek vámmal, vámot; a' kinek félelemmel, félelmet; a' kinek tisztelettel, tiszteletet.

Ne legyetek soha akaratosak, fejtörők, zúgolódnók; mert ez sokféleképpen ártal-mas. Sem magatok, sem gyermekeitek ne vegyetek részt az ő motskolásokban, kis-

sebbitésekben. Gyermekeiteknek, és valakik töletek függnek, a' Föllebbvalók eránt való tisztelet irtsátok sziveikbe. Tudjátok-meg, hogy ezt Jezus Krisztus parantsolja.

Legyetek Földes Uraitoknak hív Jobbágyi. Adjátok meg igazán, a' mivel nékik tartoztok. Nyugodjatok-meg az ő ítélet-hozásaikon; panaszaitokat okkal móddal magatok' józan mérséklésével terjesszéték elejbe. A' mit parantsolnak, lélekisméret szerént tellyeséttétek; magatokat ellenek ne szegezzétek. Elromlik az a' tag, melly a' főnek igazgatásatul magát el-szakasztja.

Tartoztok a' Föllebbvalóságtól rendeltt Biráitokat-is tisztelni, betsülni; a' köz-terheket közösen viselni. Balgatag kívánat; a' köz jóból részt venni akarni, és a' terhet másra háritani. — Ellenek ne törekedjete.

Gondoljátok - meg, hogy Föllebbvalóság, és Birák nélkül a' tulajdonnak birtoka nem lehet bátorságban; hogy ha Előljárok nem volnának, életünk is veszedelemben forogna. Mindenre szükséges a' jó rend, és az Elől járók azok, kik rendet szabnak; és annak meg-tartására vigyáznak. A' Püspöknek, mint Fő Pásztoroknak, a' Plébánosnak, mint Lelki vezérteknek kész szível engedelmeskedjete; mert őket tette a' Szent Lélek az Isten' Agyaszentegyházát vezérteni, mellyet a' maga vérével keresett. És Sz. Pál Apostol mondja: Meg emlékez-

zete a' ti előttetek - járókról, kik néktek az Isten' igéjét hirdetik.

Járjatok-el az Isteni szolgálatra, és lelki oktatásokra, és ugyan a' Plébánia Templomba. Mert ott illik öszve gyülekeznetek, hol ti, és gyermekeitek az Anyaszentegyházba bé-avattattatok; azért különösen a' húsvéti gyónást, és áldozást ott végezzétek.

Hiváltképpen adjátok meg Lelki Pásztoroknak az illendő tiszteletet. Adjátok meg jó szível, a' mit nékik meg adni tartoztok; mert méltó a' munkás az ő bérére; és Sz. Pál Apostol' szavaiként: illendő, hogy azokat földi javainkból segítsük, kik által az Istentől a' kegyelemnek életét, 's egyéb lelki javainkat veszszük. Kor. 1. 9. 11.

Halgassátok az ő tanításaikat figyelemmel; mert rólok mondja Krisztus Úrunk: a' ki titeket halgat, engem' halgat; a' ki titeket meg-utál, engem' utál-meg.

Ha valamelly hibát, fogyatkozást látok, vagy tapasztaltok benne; gondoljátok-meg, hogy ők-is gyarló emberek; 's az ő botlásaikat ne nagyítsátok, ne hirleljétek.

Az ellenek forraltt tanátsokban, zörgölődésekben, vádolásokban részt ne vegyétek. Azt se engedjete-meg, hogy gyermekeitek, tselédjeitek ebbe keveredjenek; inkább igyekezzete az ő tekinteteket fenntartani.

Gondoljátok-meg, mit mond Krisztus Urunk azokról a' Tanítókról, kiknek magokviselése tanításokkal meg nem egyez: A' miket mondanak, tselekedjétek; de az ő magok-viselését ne kövessétek.

Mind ezek után, édes Atyámfiai, keresztény házasulók, és Hütyös társak! arra kérlek, és intlek benneteket: vegyétek szívesen, a' miket hozzátok szívesen, 's a' ti testi, lelki hasznotok' kedvéért intéztem. Az Isten adja, hogy az a' mag, mellyet vettem, ne tövések közé, ne utfélre, 's kősziklára, hanem jó földbe essék, 's hogy százszorta való gyümölsöt teremjen! Amen.

